

ת"פ (ירושלים) 60211-02-24 - מדינת ישראל נ' איברהים חמדאן

ת"פ (ירושלים) 60211-02-24 - מדינת ישראל נ' איברהים חמדאן מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 60211-02-24

מדינת ישראל

נגד

איברהים חמדאן

ע"י ב"כ עו"ד אכרם חליחל, בדריה עותמאן

בית המשפט המחוזי בירושלים

[15.09.2024]

כבוד השופט מרדכי כדורי

גזר דין

הרקע:

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של הצתה בצוותא, לפי סעיף 448(א) רישא בצירוף סעיף 29 בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעונש, למעט הסכמה לפיה הצדדים יבקשו מבית המשפט להטיל על הנאשם, בין היתר, עונש מאסר על תנאי לעבירה של איומים. תמצית עובדות כתב האישום המתוקן:
3. על פי המפורט בכתב האישום המתוקן, הנאשם הועסק על ידי איברהים סלמה (להלן, לשם הנוחות: "המתלונן") החל מחודש ינואר 2024. המתלונן שילם לנאשם מקדמה בסך ₪ 4,000 בעבור עבודתו. אולם הנאשם סיים את העסקתו אצל המתלונן, בטרם השלים את סך שעות העבודה הנדרש בעבור המקדמה הכספית שקיבל.
4. ביום 12/2/2024 בשעה 21:00 לערך, המתלונן התקשר לנאשם ודרש לקבל את כספו בחזרה. במהלך השיחה השניים קיללו זה את זה. לבסוף הנאשם הפטיר כלפי המתלונן: "חכה אני בא" וניתק את השיחה.
5. במועד שאינו ידוע במדויק, הנאשם החליט לייזות בקבוקי תבערה לעבר חצר ביתו של המתלונן. לצורך כך, בהמשך אותו היום בשעה 23:27 לערך, הנאשם חבר לאדם נוסף שזהותו אינה ידועה (להלן: "השותף"), והשניים נסעו ברכבו של הנאשם לביתו של המתלונן, כשהם מצוידים בבקבוקי תבערה.

6. בסמוך לביתו של המתלונן הנאשם והשותף ירדו מהרכב, כשבידו של כל אחד מהם בקבוק תבערה, וכשהם חובשים כובעי קפוצ'ון. הנאשם העביר לשותף אמצעי הצתה, השותף הצית את בקבוק התבערה שהיה בידו והחזיר את אמצעי ההצתה לנאשם. לאחר מכן, הנאשם הצית את בקבוק התבערה שהיה בידו, והשניים יידו את בקבוקי התבערה הבווערים שהיו בידיהם לעבר החצר האחורית של הבניין של המתלונן (להלן: "החצר").
7. כתוצאה מכך פרצה דלקה בחצר, שכובתה בחלוף מספר דקות על ידי שכנו של המתלונן - קטין יליד. 17/8/2007.
8. בנוסף, ביום 13/2/2024, במהלך עימות שנערך בין הנאשם לבין אביו, הנאשם הפטיר לעבר עורך העימות, "אינעל דינק" וכן "עוד מילה אחת תראה ממני משהו".
הראיות לעונש:
9. לא הוגשו ראיות לעונש מטעם הצדדים.
תסקיר שירות מבחן:
10. שירות המבחן סקר את נסיבותיו האישיות, המשפחתיות וחינוכיות של הנאשם. שירות המבחן ציין כי הנאשם צעיר כבן 19, רווק, סיים 12 שנות לימוד, עבד במע"צ מספר חודשים עד למעצרו.
11. בתסקיר נמנו גורמי סיכון להישנות מעורבות עבריינית מצד הנאשם: נסיבות אישיות העומדות ברקע לתחושתו כי עליו לחזק את דימויו בעיני סביבתו, בגינן הוא עלול לפעול בצורה תוקפנית, אלימה ופורצת גבולות; קשייו לבחון את השלכות מעשיו ואת הסיכון הנשקף מהם; קשייו להפיק לקחים ממעשיו, כעולה מכך שחרף היותו תחת הליך בשירות המבחן לנוער עבר עבירות נוספות.
12. כגורמי סיכוי לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית נמנו: הערכת שירות המבחן כי לנאשם כוחות לתפקוד; הפנמתו את בעיית התנהלותו כתוצאה מההליך המשפטי המתנהל נגדו וממעצרו; השתלבותו בתוכניות חינוך במהלך מעצרו, שסייעה לו לקבל אחריות ראשונית; הרושם כי הוא מגויס לרכוש כלים להתמודד עם כעסיו ולהימנע ממעשי עבירה בהמשך.
13. לאור כל האמור, ולנוכח: חומרת המעשים; הקושי של הנאשם לקבל אחריות מלאה על מעשיו; צמצומו את חומרתם ואת פוטנציאל הפגיעה שלהם, שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בקהילה.
הטיעונים לעונש:

תמצית טיעוני המאשימה:

14. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין 24 חודשי מאסר בפועל לבין 48 חודשי מאסר בפועל, וביקשה להטיל עליו עונש מאסר בפועל למשך 30 חודשים, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.
15. המאשימה הדגישה, כי הנאשם פעל לאחר תכנון מוקדם. לטענתה, מעשה העבירה פגע בתחושת הביטחון של המתלונן ושל הדרים בבניין וברחוב, וגרם להפרת הסדר הציבורי ולנזק לרכוש הזולת. המאשימה ציינה את חומרתה של עבירת ההצתה, את העונש המרבי שנקבע בצדה, את הנזקים החמורים העלולים להיגרם כתוצאה מהתפשטות האש ואת העובדה שלנאשם ולשותף לא היתה שליטה על האש לאחר שיידו את בקבוקי התבערה.
16. המאשימה זקפה לזכותו של הנאשם את הודאתו, גילו הצעיר ועברו הפלילי הנקי. לחובתו זקפה את הימנעותו מלהכיר בחומרת העבירה ולקבל עליו אחריות מלאה למעשיו.
תמצית טיעוני ההגנה:
17. ההגנה טענה כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין שישה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל, וכי העונש המתאים לנאשם עומד בתחתית מתחם הענישה. ההגנה ביקשה להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם, כחמישה חודשים וחצי במועד הטיעונים לעונש, ולהימנע מלהטיל עליו קנס או פיצוי למתלונן.
18. לעמדת ההגנה, במקרה זה מדובר בהצתה ברף החומרה הנמוך ביותר האפשרי. לטענתה, בקבוקי התעברה יודו לעבר שטח כורכר מרוחק מבתיים וריק מבניינים ומרכוש. בנסיבות אלה, לא היה במעשיו של הנאשם כדי להעמיד בסיכון כלשהו רכוש או חיי אדם. זאת בניגוד לנסיבות שנדונו בפסיקה אליה המאשימה הפנתה, בהם ההצתה נעשתה "כמעט בתוך מבנים", כלשונה, גרמה בפועל לנזק לרכוש, וסיכנה חיי אדם. לטענת הסנגור, הנאשם לא התכוון לגרום לנזק או לפגוע בחיי אדם, אלא להפחיד את המתלונן ולאיים עליו, לאחר שהמתלונן איים על הנאשם וגידף את אמו.
19. הסנגור פירט כי הנאשם צעיר כבן 19, נעדר הרשעות קודמות, הודה במיוחס לו וחסך זמן שיפוטי. לטענתו, הנאשם קיבל אחריות על מעשיו והביע חרטה.
20. ההגנה חזרה וטענה כי הדלקה שפרצה לא גרמה כל נזק, לא לרכוש פרטי ולא לרכוש ציבורי. לכן, כך טענה, אין מקום לפסוק פיצוי למתלונן.
21. בדבריו לבית המשפט הנאשם התנצל על מעשיו, טען שכל בן אדם טועה ומסר כי הוא מעוניין ללמוד ולחיות חיים טובים מחוץ לכלא.

דיון ומסקנות:

העובדות שימשו תשתית לגזר הדין:

22. בפתח הדברים ראוי לשוב ולהזכיר, כי הודאה בעובדות כתב האישום פירושה שאלה העובדות שימשו תשתית לגזר הדין שייגזר. בית המשפט לא יתחשב בעובדות או בנסיבות שנטענו בפרשת העונש, שלא נכללו בכתב האישום המתוקן (ע"פ 4215/18 ח'טיב נ' מדינת ישראל, 8/7/2018; ע"פ 1548/17 זיינב נ' מדינת ישראל, 9/8/2017; ע"פ 8314/03 רג'אח נ' מדינת ישראל, 7/6/2005; ע"פ 8888/07 פלוני נ' מדינת ישראל, 6/7/2009; ע"פ 5677/11 פלוני נ' מדינת ישראל, 18/6/2012; ע"פ 7349/14 מדינת ישראל נ' פלונית, 14/5/2015; רע"פ 1931/15 מויסקו נ' מדינת ישראל, 26/3/2015; רע"פ 3636/23 אבו אלקיעאן נ' מדינת ישראל, 16/5/2023).

23. בהתאם לכך, לא ניתן לקבל את טענת ההגנה בטיעוניה לעונש, לפיה הנאשם והשותף יידו את בקבוקי התבערה לעבר שטח כורכר ריק מבניינים ומרכוש ומרוחק מבתים. העובדה שתשמש תשתית לגזר הדין היא זו שצוינה בכתב האישום המתוקן, לפיה בקבוקי התבערה יודו לעבר החצר האחורית של הבניין של המתלונן. כך גם לא ניתן לקבל את טענת ההגנה, לפיה הנאשם החליט לעבור את העבירה לאחר שהמתלונן איים עליו וגידף את אמו. הרקע למעשה העבירה שיובא בחשבון הוא זה המפורט בכתב האישום המתוקן, כמתואר לעיל.
מתחם העונש ההולם:

24. הפסיקה עמדה וחזרה ועמדה על חומרתה של עבירת ההצתה, הנובעת מהסיכון הרב הטמון בה לנפש ולרכוש, ומהמסר העברייני, האלים ומטיל המורא, שהיא משדרת כלפי נפגע העבירה וכלפי הציבור בכללותו. כפי שנפסק: "רבות נכתב ונאמר אודות חומרתה היתרה של עבירת ההצתה, שתחילתה ידועה "ואחריתה מי ישורנה", שכן מנהגה של האש להתפשט מבלי יכולת שליטה תוך גרימת נזקים ואף סיכון חיי אדם... הצתה נתפסת כעבירה חמורה, לא רק בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה, אלא גם בשל המסר העברייני האלים העולה ממנה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור... לא בכדי קבע המחוקק את העונש המרבי על עבירה זו ל-15 שנות מאסר, אף במקרים בהם לא היתה כל כוונה לפגוע בנכס ציבורי או בבני אדם."
(ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל, פסקה 3,8/11/2012)

וכן:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של העבירה ועל הסיכון הגלום בה "שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו" ... על עבירה זו נאמר: "... ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות" ... לפיכך, עבירת ההצתה מחייבת בדרך כלל השתת עונש מאסר בפועל ובהתאם קבע המחוקק לצידה עונש חמור."

(ע"פ 3116/13 קבלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9,15/10/2013)

25. הנאשם פגע במעשיו בערכים המוגנים האמורים בצורה ממשית. הוא שיזם את מעשה העבירה, חבר לצורך כך לשותף, נסע ברכבו לזירה יחד עם השותף, כשהם מצוידים בבקבוקי תבערה, והוציא לפועל את כוונתו יחד עם השותף, כשהם חובשים כובעים.

26. יידוי בקבוקי תבערה לעבר חצר אחורית של בניין בשעת לילה מאוחרת, כאשר אנשים שוהים בבתיים ונמים את שנתם, מסכנת את חייהם וגופם של דיירי הבניין, את רכושם ואת יתר המתגוררים באזור. אכן, יש בסיס לסברה כי הסכנה הנובעת מיידוי בקבוק תבערה לעבר חצר אחורית פחותה מזו הטמונה ביידוי בקבוק תבערה אל עבר בניין המגורים גופו. ברם, לאחר שהנאשם והשותף יידו את בקבוקי התבערה, האש לא סרה למרותם ולא היתה נתונה לשליטתם. לא מן הנמנע אפוא שאלמלא עלה בידו של שכנו של המתלונן לכבות את האש כעבור מספר דקות, היה בכוחה להתפשט לעבר בניין המגורים הסמוך. כעולה מכתב האישום, בפועל לא נגרמו נזקים לגוף או לרכוש כתוצאה מהתלקחות בקבוקי התבערה.

27. על מנת לעמוד על מדיניות הענישה הנהוגה ניתן להפנות לפסקי הדין הבאים:

א. ע"פ 700/20 אבו שקארה נ' מדינת ישראל, 21/7/2020: המערער הורשע בעבירה של הצתה. בתגובה לתקיפתו בשטח של קיוסק על ידי אדם שזהותו לא ידועה, המערער שפך בנזין על תריס מתכת של הקיוסק והציתו. למרבה המזל, ההצתה לא גרמה לנזק רב לרכוש ולא סיכנה איש. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער 12 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור, תוך שקבע כי העונש נוטה לקולה בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגת.

ב. ע"פ 8435/17 נפתלי נ' מדינת ישראל, 7/4/2019: ערעור שהגיש נאשם שהורשע בעבירה של הצתה. המערער הגיע עם אדם נוסף למתחם חנייה מבודד בו הייתה מכוניתו של מי שנחשד בעיניו כי קיים קשר רומנטי עם גרושתו. המערער שפך על המכונית נוזל דליק והצית בה אש שגרמה לה נזק כבד. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שמונה חודשי מאסר בפועל לבין 22 חודשי מאסר, הטיל על המערער עונש מאסר למשך עשרה חודשים והפעיל באופן מצטבר עונש מאסר מותנה למשך שישה חודשים שהיה תלוי ועומד נגדו. הערעור על העונש נדחה. עם זאת, בשל נסיבות אישיות ובריאותיות ונוכח ניצני שינוי חיובי, נקבע כי עונש המאסר המותנה יופעל בחופף.

ג. ע"פ 510/22 טויוטו נ' מדינת ישראל, 27/12/2022: המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של הצתה ושיבוש הליכי משפט. על רקע סכסוך שכנים, המערער הדליק נפצים והשליכם לחצר שכנו. כתוצאה מכך התלקחה אש והתפשטה בבניין המגורים, והדיירים פונו מדירותיהם. לאחר שהמערער הבחין בשריפה, ביקש מאדם אחר להתקשר לכיבוי האש. למרות שאותו אדם השיב שאין לו טלפון, המערער נמנע מלהתקשר לכווחות הכיבוי בעצמו. כתוצאה ממעשיו נגרם נזק כבד לרכוש, אולם לא נגרמו נזקי גוף. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 30 ל-48 חודשי מאסר, והשית על המערער 36 חודשי מאסר בפועל. הערעור על חומרת העונש התקבל, כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 27 חודשים. הטעם העיקרי לכך היה החשיבות המיוחדת שיש להעניק ליסוד הנפשי בו נאשם מורשע בקביעת מתחם העונש ההולם, והעובדה שבאותו מקרה מדובר היה ביסוד נפשי של פיזיות ולא של כוונה.

ד. ת"פ (מחוזי ירושלים) 400-11-23 מדינת ישראל נ' חטיב, 2/5/2024: הנאשם הורשע, בין היתר, בעבירה של נשיאת נשק בצוותא. הנאשם ידה בקבוק תבערה ממרחק של מטרים ספורים לעבר חומת ביטחון. הבקבוק פגע בסמוך לחומה, התלקח ובער זמן מה. בזירת העבירה לא התגודדו מתפרעים, לא נכחו כוחות ביטחון ולא היה רכוש שעלול היה להיפגע. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שמונה חודשי מאסר בפועל, לבין 24 חודשי מאסר בפועל. ה. ת"פ (מחוזי ירושלים) 64303-01-22 מדינת ישראל נ' חמאדה, 28/9/2022: גזר דין שניתן נגד נאשם שיידה בקבוק תבערה לעבר רכב שחנה מחוץ לביתו של המתלונן, על רקע ויכוח ביניהם. בקבוק התבערה הבווער פגע ברכב, גרם לשריטה בו, ולאחר מכן נפל ארצה והתגלגל במורד הרחוב. בקבוק התבערה המשיך לבעור במשך כשלוש דקות עד שכבה. הנאשם הורשע בעבירות של ייצור נשק, ניסיון הצתה וחבלה במזיד ברכב. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל. בגזר הדין עמד בית המשפט על כך שבמקרה זה הנאשם הכין את בקבוק התבערה, החביא אותו והמתין לשעת כושר לביצוע המעשה. כמו כן, הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מהתלקחות הרכב, גדול מאוד.

ו. ת"פ (מחוזי חיפה) 66385-03-22 מדינת ישראל נ' זאודה, 10/1/2023: גזר דין שניתן בעניינו של נאשם שהורשע בעבירות של החזקת ונשיאת נשק, ניסיון הצתה והחזקת סם לצריכה עצמית. הנאשם ידה בקבוק תבערה לעבר בית עסק ממרחק של מספר מטרים, במטרה לשלח בו אש, לאחר שנמנעה כניסתו לבית העסק ולאחר שאיים על המאבטח. בקבוק התבערה פגע בקיר המבנה, התנפץ והחל לבעור. בסמוך לאחר מכן האש כבתה. בהמשך לכך, הנאשם אותר בביתו כשהוא מחזיק סמים מסוכנים. נקבע כי מדובר באירוע אחד, שמתחם העונש ההולם בגינו נע בין 20 חודשי מאסר בפועל לבין 45 חודשי מאסר בפועל. בין השיקולים שפורטו בגזר הדין לצורך קביעת המתחם נמנו הנימוקים הבאים: העובדה שהנאשם הכין את בקבוק התבערה, הדליק אותו והשליך אותו; הנזק הקשה והחמור שהיה צפוי להיגרם לשוהים בסביבה כתוצאה מהתלקחות בקבוק התבערה; הסכנה שנגרמה למבנה בית העסק ולמבנים סמוכים; והנזק הכלכלי שעלול היה להיגרם לעסק.

28. לאור כל המפורט לעיל בדבר הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין 12 חודשי מאסר בפועל לבין 27 חודשי מאסר בפועל. העונש המתאים לנאשם:

29. לצורך קביעת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם הענישה שנקבע לעיל יש להביא בחשבון, לטובתו של הנאשם, את הודאתו, שניתנה בשלב מוקדם מאוד של ההליך הפלילי, עוד במסגרת הדיון המקדמי. יש בכך כדי ללמד שהנאשם מבין שכשל במעשיו ונכון לשאת בעונש בגינם, ולתמוך באמור בתסקיר כי הוא הפנים את הבעייתיות שבהתנהלותו.
30. עוד יש להתחשב בפגיעה שתיגרם לנאשם, מטבע הדברים, כתוצאה מהרשעתו ומהעונש שיוטל עליו; בגילו הצעיר; ובעברו הפלילי הנקי.
31. לחובתו של הנאשם עומד העולה מהתסקיר, כי הוא נמנע מלקבל אחריות מלאה על מעשיו, עלול לפעול בצורה תוקפנית ומתקשה לבחון את השלכות מעשיו ולהפיק מהם לקחים.
32. בסופו של דבר, אני מוצא לתת משקל רב יותר לשיקולים האמורים לקולה, ולהטיל על הנאשם עונש המצוי בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם, גם אם לא ברף התחתון.
33. בכתב האישום לא נטען כי נגרם למתלונן נזק כתוצאה ממעשיו של הנאשם. כיוון שכך, יש צדק בעמדת ההגנה, לפיה אין מקום לחייב את הנאשם בפיצוי למתלונן.
התוצאה:
34. לאור כל האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:
- א. מאסר למשך 14 חודשים, שיימנו החל ממועד מעצרו ביום 13/2/2024.
- ב. מאסר למשך שישה חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור עבירה של הצתה.
- ג. מאסר למשך שלושה חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור עבירה של אימים.
- ד. קנס בסך של 2,000 ₪, שישולם עד ליום 1/1/2025.
- זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.
- ניתן היום, י"ב אלול תשפ"ד, 15 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.